

NIETS DOET ZO GOED ALS SLECHTE TIJDEN

Het gaat slecht met de Vlaamse strip. Heel de Vlaamse strip? Nee, vooral de traditionele Vlaamse stripsuccessen boeren achteruit. De kleinschalige, artistieke strip daarentegen bloeit. Vlaanderen plukt nu al wat vruchten van de schoorvoetend groeiende overheidssteun.

DOOR GERT MEESTERS

Hoelang is het geleden dat er nog eens een echt succesvolle Vlaamse stripreeks gelanceerd werd? Wel? Dat lukt haast alleen nog met spin-offs van bestaande prijsbeesten, zoals *Klein Suske en Wiske*, *W817* of *En daarmee basta!* De traditionele stripuitgeverijen beginnen meer en meer op industriële concerns te lijken. Na de overname van Dupuis door Dargaud-Lombard kijkt de nieuwe Nederlandstalige coördinatiepoot, Balloon Books, nog strikter dan vroeger naar de rentabiliteit. De slachtoffers daarvan zijn de striplezers, die het toch al niet

riante vertaalde aanbod zien slinken, en de gespecialiseerde stripwinkels, die hun omzet zien dalen omdat er minder boeken worden verkocht.

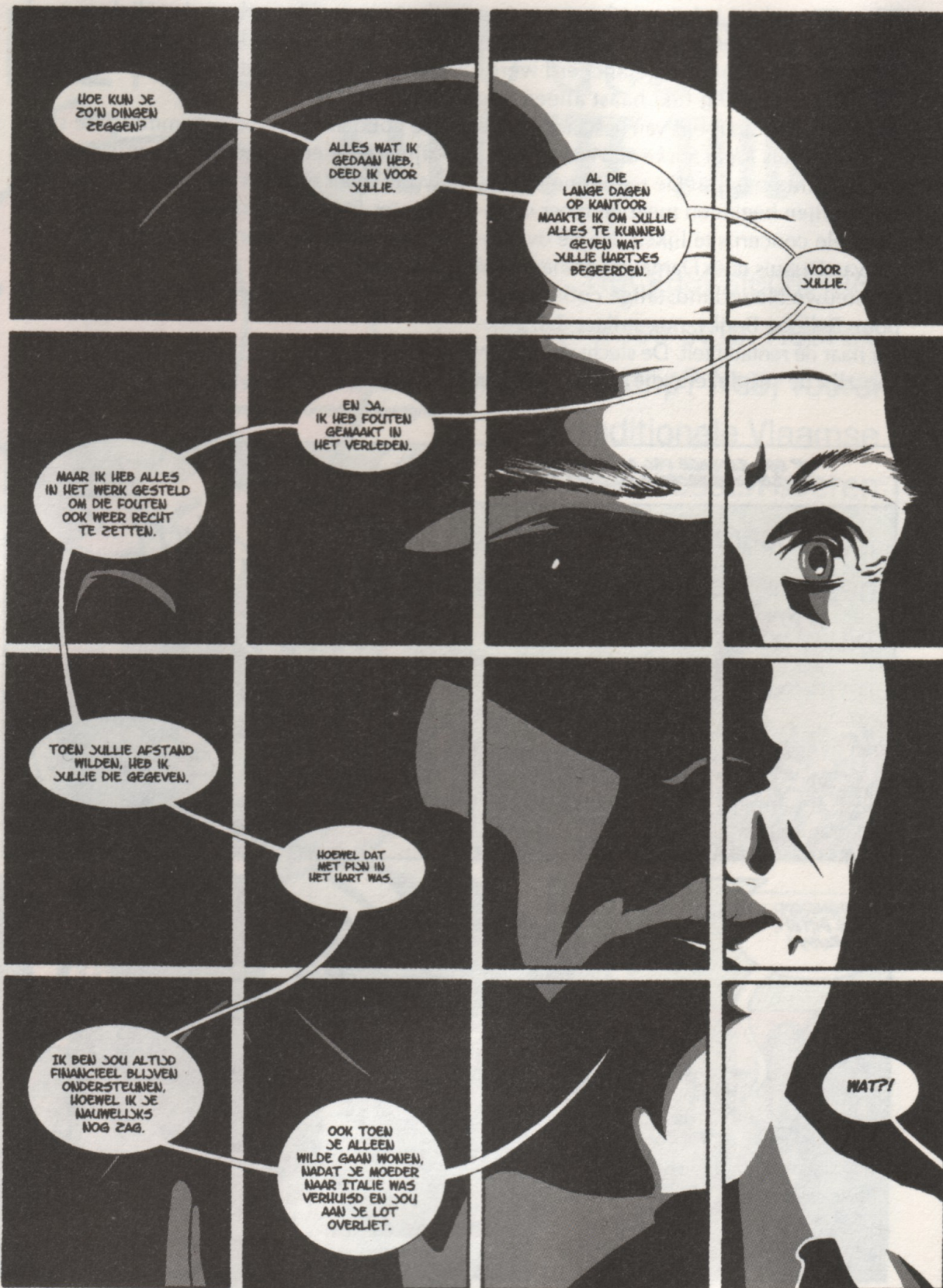
De gouden tijden voor commerciële strips zijn wel al een hele tijd voorbij. De strip wordt meer en meer een medium dat zoals theater, literatuur of opera op overheidssteun moet vertrouwen om een minimale diversiteit te bewaren.

Voor de gesubsidieerde strip was er dit jaar ▶

▼ SIMON SPRUYT (Uit: 'De Bamburgers')
Ongewoon internationaal en esthetisch.

► CONZ (Uit: 'Ringo')

Complexer geworden sinds zijn gevierde debuut.

◀ KRISTOF SPAEY (Uit: 'Façade')

Bijwilen adembenemend.

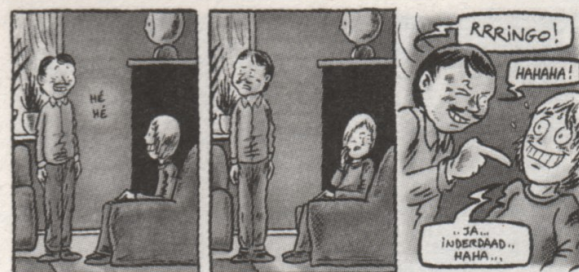
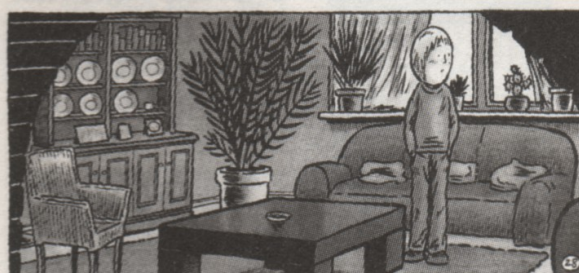
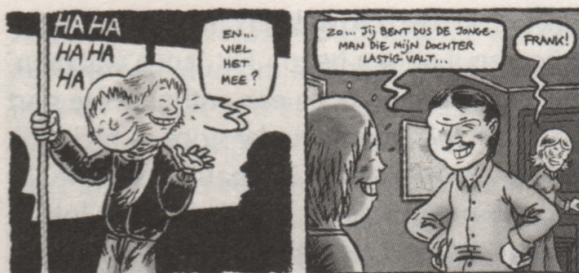
goed nieuws. Het herboren Strip Turnhout vond 200.000 euro bij de provincie Antwerpen en ook het nieuwbakken striptijdschrift *Parcifal* kon een onverwachte subsidiebron aanboren. De stripcommissie van het Vlaams Fonds voor de Letteren stuurde in maart dan weer een juichend bulletin de wereld in. De kwantiteit van de subsidieaanvragen was gestegen, maar ook de kwaliteit ervan was toegenomen, zodat het fonds zijn budget voor het stripverhaal dit jaar optrok tot 150.000 euro — anderhalve keer het normale budget — 'want kwaliteit moet gehonoreerd worden'.

Het Fonds bleek met zijn (te) kleine stripbudget wel al enkele jaren in staat om bestaande kleine initiatieven te kunnen consolideren. Het zorgt ervoor dat kleine uitgevers minder bang hoeven te zijn voor een financiële strop. Vroeger stonden er ook wel eens idealistische uitgevers op, maar twee boeken en een zware financiële kater later gooiden die er ontmoedigd het bijltje bij neer.

Bovendien zijn de verschenen debuten sterker en internationaler dan de voorgaande jaren, en ook bij de wat ervarener auteurs is de oogst van dien aard dat we in het buitenland al eens zonder vals chauvinisme met een Vlaams boek mogen wapperen.

BELGISCH ABSURDISME

De 29-jarige **Olivier Schrauwen** is een van de meest getalenteerde tekenaars die ooit aan de Vlaamse klei ontsproten is. In 2002 werd hij als enige Vlaming al opgenomen in *Traits Contemporains*, een overzichtstentoonstelling van wereldwijd jong talent op het toonaangevende festival van Angoulême. Van de ex-directeur van het Franse nationale stripmuseum CNBDI kreeg hij vrijwel onmiddell-

► lijk het aanbod om in het Frans bij hem te publiceren. En toen begon het lange wachten. Schrauwen maakte na een enthousiaste start in wijlen *Ink*. steeds minder strips — hij is ook actief als animator. De chauvinistische in-crowd, happig op de triomf van een lokale auteur die de internationale kritiek met verstomming kon slaan, was de wanhoop nabij. Tot Schrauwens debuut, *My Boy / Mon Fiston*, uiteindelijk toch verscheen, tegelijk in het Engels en in het Frans. En meteen was het lange wachten vergeven.

Wie Schrauwens boek doorbladert, denkt aanvankelijk aan een heruitgave van een krantenstrip uit de beginjaren van de vorige eeuw. Zijn grafiek ziet eruit alsof hij zorgvuldig gescand is van vergeeld krantenpapier, met de kenmerkende zachte tot fletse kleurendruk die daarbij hoort. Vooral Winsor McCay is met zijn *Little Nemo in Slumberland* een overduidelijk stijlvoorbeeld.

Schrauwen gebruikt die opgeblonken stijl om een bevreemdend verhaal over de relatie tussen een vader en een zoon te vertellen. Zoonlief is een soort misgeboorte die nog net uit het graf van zijn in het kraambed overleden moeder wordt gered. Hij past in de binnenzak van vaders colbert. Vader doet hard zijn best om zijn zoontje verstand van golf en van schilderkunst bij te brengen, en neemt hem mee naar de zoo. *My Boy* is allesbehalve sentimenteel. Wél gevoelig, maar ook wreed, sarcastisch of ironisch wanneer dat goed uitkomt. In de laaiende buitenlandse recensies wordt *My Boy* steevast gekoppeld aan een surrealistische of absurde Belgische ondertoon. Het absurde — maar dan zijn persoonlijke invulling ervan — is inderdaad wat Schrauwen bindt met de vorige Vlaamse generatie van Nix, Kim of Bart Schoofs.

Simon Spruyt (28) leverde een heel ander soort debuut af, maar evenzeer met internationale allure. Naar een scenario van komiek Fritz van den Heuvel tekende hij het

eerste deel van *De Bamburgers*, een serie over een vorstelijke familie op een van de Kanaaleilanden. Een tweeling die apenstreken uithaalt, een koning die wil gaan vissen en een koningin die haar prestige in het oog houdt zijn voldoende voor een album vol warme humor. Het is de eerste keer dat een Vlaamse tekenaar een album uitbrengt dat in Frankrijk bij *La nouvelle bande dessinée* gerekend zou worden: sfeervol gearceerde

▼ BRECHT EVENS (Uit: 'Vincent') Gezien zijn leeftijd (20) het indrukwekkendste Vlaamse boek van het jaar.

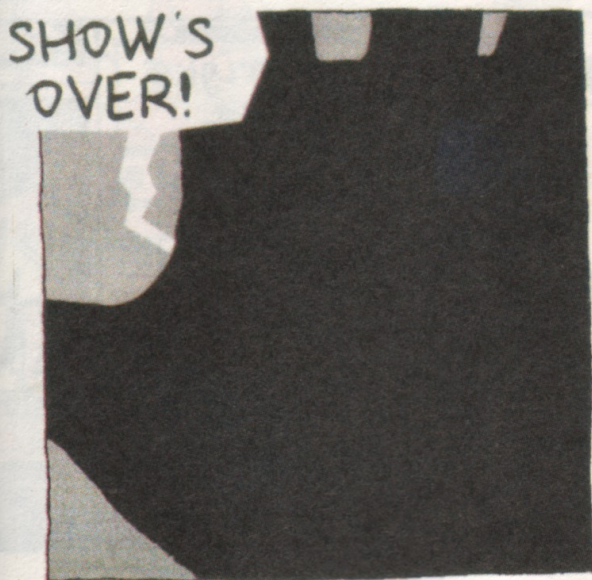

decors, sympathiek gekarikaturiseerde personages en een effen computerinkleuring. Voor een Vlaamse stripreeks voor alle leeftijden is *De Bamburgers* ongewoon internationaal en esthetisch.

Philip Paquet (32) draait al jaren mee; hij publiceerde eerder onder andere strips over jazz, zoals *Louis Armstrong* en *Snapshots*. Een maand geleden bracht hij echter een strip uit samen met een debuterende strip-scenarist. **Adriaan Van Aken** (33) is een van de drijvende krachten achter het theaterge-

zelschap Braakland/ZheBilding (BZB) en nam zelf het initiatief om met zijn oude schoolmakker Paquet zijn eigen theaterstuk *Over naar jou* te verstrippen. Daarin sluit een twintiger zich op in een comfortabele cocon tot hij uiteindelijk niet meer aan politieke keuzes kan ontkomen. Net voor de recente gemeenteraadsverkiezingen viel de publicatie van deze strip — zeker in een stad als Antwerpen — moeilijk anders dan als een politieke daad te interpreteren. Zo'n spontane kruisbestuiving van theater en strip is nog ▶

- ▶ hoogst ongewoon, maar Paquets werk vaart er wel bij. *Over naar jou* is zijn sterkste boek tot nog toe, ook al door de gedreven manier waarop Antwerpen in beeld wordt gebracht.

SCHOKKEND REALISME

In het verleden bleef een auteur vaak steken na een debuut; tegenwoordig is een tweede boek al minder uitzonderlijk. In het beste geval toont het ook een grote sprong voorwaarts. **Conz** (29) timmerde na zijn debuut *Toen ik nog baas van de wereld was* al vast stevig voort aan de weg. Na de debuut-

◀ **PHILIP PAQUET** (Uit: 'Over naar jou')
Spontane kruisbestuiving van theater en strip.

▼ **OLIVIER SCHRAUWEN** (Uit: 'My Boy / Mon Fiston')
Uniek van bij zijn debuut.

prijs van de stad Turnhout vorig jaar, werd hij dit jaar als Leuvenaar ook stadstekenaar van de Kempense stad, waar een bedrag van 4250 euro tegenoverstaat. Eind vorig jaar verscheen *Ringo*, het eerste deel van zijn trilogie *De tweede kus*. Een jonge kerel die door zijn vrienden met de bijnaam Ringo is bedacht, vliegt naar Australië om er een ex-liefje op te zoeken op wie hij nog altijd verliefd is. Ondertussen krijgt de lezer het verhaal van hun prille verliefdheid. Conz' verhaal is eigenlijk nog maar net begonnen, maar nu al blijkt de vertelstructuur van *Ringo* veel complexer dan die van zijn debuut. Het tweede deel van de trilogie moet rond de jaarwisseling verschijnen.

Façade heet het tweede boek van de nog erg jonge **Kristof Spaey** (23). Zijn woordeloze debuut *Hoop* had twee jaar geleden zijn potentieel al getoond, maar de twee kortverhalen uit *Façade* zijn andere koek. Tekentechnisch is Spaey enorm vooruitgegaan. Zijn realistisch zwart-wit met veel schaduwpartijen is bijwijlen adembenevend. In het door Steven Dupré geschreven *Back to Reality* leidt een jonge vrouw een gevaarlijk leven van snuiven, vrijen en geweldpleging, maar staat de lezer aan het eind een bruuske verrassing te wachten. Het tweede verhaal schreef Spaey zelf, en ook als schrijver heeft hij duidelijk potentieel.

Als je de leeftijd in aanmerking neemt, is *Vincent* van de twintigjarige **Brecht Evens** het indrukwekkendste Vlaamse boek van het jaar. Evens won vorig jaar de debuutprijs van de Vlaamse Onafhankelijke Stripgilde met *Een boodschap uit de ruimte*, eigenlijk een lelijk ingekleurde, langgerekte maar goed vertelde grap. *Vincent* is van een totaal andere orde. Met mooie paginacomposities, wisselende, haast monochrome inkleuring en een rijpe literaire stem leidt Evens de lezer in de voetsporen van Vincent, een platelandsjongen die in Dublin de liefde vindt, maar ze direct verliest aan een oude vriend ▶

STRIPS

- die ook in Dublin blijkt te wonen. Evens laat je sympathiseren met zijn personages en deelt, gul als een jonge gepensioneerde, opvallende levenslessen uit.

OUDGEDIENDEN CONSOLIDEREN

Natuurlijk hebben de oudgedienden het afgelopen jaar niet stilgezeten. **Nix** triomfeerde met zijn tweelingzusjes Kinky & Cosy, waarvan het nieuwe album *Al dan niet binnen of buiten* verscheen. De Franse vertaling kaapte twee nominaties voor de prijzenregen in Angoulême en een humorprijs op het festival voor de humoristische strip van Nantes-Atlantique weg. **Kim** kreeg een Nederlandse albumprijs voor *Esther Verkest 3*. **Pieter De Poortere** heeft in *Boerke 3* zichzelf overtroffen. Zijn woordeloze gags met steeds hetzelfde sulletje in de hoofdrol maken dit keer een reis door de (kunst-)geschiedenis.

Ook **Luc Cromheecke** stond het afgelopen jaar in de schijnwerpers. Hij vierde de twintigste verjaardag van zijn strip *Taco Zip* met een integrale bundeling, *Zuigen met de tenen*, en een kleine tentoonstelling op Strip Turnhout. Daarnaast werden zijn *Ben de boswachter*-strips in boekvorm uitgegeven en loopt *Roboboy* nog steeds door (binnenkort komt er een nieuw album).

Aan de debuten en tweede boeken van het afgelopen jaar is het onmiskenbare effect van efficiënte overheidssteun op te meten. Het talent was aanwezig, is vaak door een stripopleiding aangescherpt en krijgt nu de financiële ruimte om zich zelfstandig te onwikkelen. De jonge auteurs vertellen vaak lange, menselijke verhalen die niet aan typische stripgenres gebonden zijn. Hun werk is dus ook toegankelijk voor mensen die nooit strips lezen. Nu alleen nog een breed publiek van de hoge kwaliteit van de nieuwe generatie overtuigen. Het Vlaams Fonds voor de Letteren hoopt alvast op een offensief op het festival in Angoulême in 2008. **K**

CONZ, 'Ringo',
Oogachtend, 84 blz., 14 euro.

SIMON SPRUYT & FRITZ VAN DEN
HEUVEL, 'De Bamburgers 1,
De nationale feestdag',
Silvester, 48 blz., 12,5 euro.

OLIVIER SCHRAUWEN, 'My boy',
Bries, 64 blz., 15 euro.

KRISTOF SPAEY & STEVEN DUPRÉ,
'Façade', Oogachtend,
48 blz., 9,95 euro.

BRECHT EVENS, 'Vincent',
Oogachtend, 72 blz., 12,3 euro.

PHILIP PAQUET & ADRIAAN VAN
AKEN, 'Over naar jou',
Bries, 72 blz., 12 euro (Bij de uitgever met soundtrack te verkrijgen voor 17 euro)